

Pracovněprávní aktuality

(sledované období: 8. 5. 2014 – 4. 6. 2014)

JUDr. Nataša Randlová/Mgr. Barbora Kudrhalt Suchá
Advokátní kancelář Randl Partners, www.randls.com, člen Ius Laboris
Právnícká firma roku 2012 v kategorii Pracovní právo

Přehled stavu projednávaných předpisů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Sněmovní tisk: 30

Stav projednávání: schváleno

Předpokládaná účinnost: 15. dnem po vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 84

Stav projednávání: senát

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2015 (s výjimkami)

Poslanecká sněmovna schválila 14. května 2014 novelu zákona o zaměstnanosti a dalších zákonů, a to ve znění pozměňovacích návrhů předložených výborem pro sociální politiku.

Jednou z podstatných změn oproti znění předloženému vládou je **posunutí navrhované účinnosti novely na 1. leden 2015**. Jedná se o velmi praktickou změnu, a to zejména s ohledem na oblast plnění povinného podílu zaměstnáváných osob se zdravotním postižením (OZP), který se vždy vztahuje ke kalendářnímu roku – nabytí účinnosti uprostřed tohoto období by tedy způsobilo v evidenci tohoto plnění řadu problémů. Prvním dnem měsíce po vyhlášení novely má účinnosti nově nabýt (oproti původně celému návrhu) pouze část druhá novely, tedy změna zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, upravující řízení ve

věcech znovu zaváděné **kategorie osob zdravotně znevýhodněných**.

Dále byla na základě návrhu výboru zvýšena maximální částka měsíčního příspěvku na podporu zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných na chráněném pracovním místě ze 4 000 na **5 000 Kč**.

Rovněž má být více **zprísněna evidenční povinnost poskytovatele náhradního plnění**, tedy zaměstnavatele s více než 50 % OZP zaměstnaných na chráněných pracovních místech, kteří dodávají jiným zaměstnavatelům své výrobky nebo služby nebo zadávají zakázky za účelem plnění povinného podílu OZP těmito odběrateli. Evidenční povinnost o poskytnutém náhradním plnění bude muset obsahovat nejen identifikační údaje odběratele a cenu dodaných výrobků, služeb nebo zadaných zakázek bez DPH, ale i:

- datum dodání výrobků, služeb nebo zadání zakázek a
- číslo dokladu, na jehož základě byla dodávka výrobků, služeb nebo zakázek uskutečněna.

Aby byla umožněna křížová kontrola těchto údajů, bude dále rozšířena ohlašovací povinnost odběratelů náhradního plnění. V rámci ročního hlášení o plnění povinného podílu OZP, které všichni zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci musí Úřadu práce zasílat vždy do 15. února následujícího roku, budou muset uvést i identifikační údaje dodavatele náhradního plnění a veškeré detaily týkající se odebraného náhradního plnění ve shodném rozsahu jako dodavatelé.

Jedna nová administrativní povinnost zaměstnavatelů naopak z novely vypadla, protože je již obsažena ve schválené novele zákona o pobytu cizinců (sněmovní tisk 30), a to rozšíření informační povinnosti vůči Úřadu práce ČR o nástupu cizince do zaměstnání i na cizince se zelenou či modrou kartou (resp. dle zmíněné novely zaměstnaneckou

kartou a modrou kartou). V souvislosti s novelou cizineckého zákona bylo rovněž upraveno ustanovení povolující vysílání cizinců na pracovní cesty tak, aby se týkalo i zaměstnanců pracujících na základě zaměstnanecké karty (a nikoli již zrušené zelené karty).

Ostatní změny zůstávají v novele zachovány beze změn. Jedná se zejména o:

- zrušení zákazu dočasného přidělování OZP pro agenty práce,
- odstranění povinnosti mít v místě pracoviště doklady o pracovněprávním vztahu, pokud je zaměstnanec hlášený na ČSSZ,
- snížení minimální výše sankce za nelegální práci na 50 tisíc Kč,
- zvýšení maximální výše sankce za nerovné zacházení na 1 milion Kč a za porušení povinností při vzniku, změně a zániku pracovněprávního vztahu na 2 miliony Kč.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)

Sněmovní tisk: 71

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 2. čtení

Předpokládaná účinnost: dnem vyhlášení

Návrh zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů

Sněmovní tisk: 82

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 2. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 9. 2014

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (odložení účinnosti)

Sněmovní tisk: 100

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 2. čtení

Předpokládaná účinnost: dnem vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Sněmovní tisk: 175

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 2. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 9. 2014

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (soukromé spisovny)

Sněmovní tisk: 149

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem 2. kalendářního měsíce následujícího po vyhlášení

Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

Stav projednávání: připomínkové řízení ukončeno

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2015

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 15. 6. 2014

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: MPSV

Předpokládaná účinnost: 1. dnem kalendářního měsíce následujícího po vyhlášení

Návrh vyhlášky o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí

Stav projednávání: MPSV

Předpokládaná účinnost: 1. 9. 2014

Nové projednávané předpisy

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: připomínkové řízení

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2015

Ministerstvo práce a sociálních věcí vypracovalo na základě dohody tripartity **technickou novelu** zákoníku práce, která by měla být účinná od roku 2015. Obsahem této novely je několik věcných změn, odstranění drobných nedostatků v zákoníku práce (vzniklých v rámci nedokonalých předchozích novelizací) a reakce na neustálé odkládání účinnosti nového zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců, které činí ponechávání úpravy odpovědnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání v přechodných ustanoveních zákoníku práce do doby nabytí jeho účinnosti zcela nelogickým.

Technické změny se dotknou například § 33 odst. 2 zákoníku práce, který odkazuje na stanovy sdružení občanů podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, který však byl při rekonstrukci soukromého práva zrušen. Rovněž bude v § 180 zákoníku práce, upravujícím kapesné při pracovních cestách, upraven nevhodný odkaz na ustanovení upravující krácení stravného. V § 224 odst. 1 pak má být nahrazen zapomenutý termín „závodní preventivní péče“ aktuálními „pracovnělékařskými službami“, obdobně jako v § 328 odst. 1 „pracovněprávní vztah“ „základním pracovněprávním vztahem“.

Pokud jde o **úpravu odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání**, ta bude přesunuta z přechodných ustanovení zákoníku práce do jeho části týkající se náhrady škody. Nově tedy budou pracovní úrazy a nemoci z povolání řešeny v ustanoveních **§ 269 až 271u** zákoníku práce. Při příležitosti přesunu má být v úpravě provedeno i několik věcných změn:

- v reakci na prodlužování důchodového věku bude řešeno, aby i poškozený, kterému vznikne nárok na starobní důchod později než dovršením věku 65 let, měl nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti i po dovršení tohoto věku,
- bude umožněno dohodou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem zvýšit náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění nad rámec stanovený prováděcím předpisem,
- dosavadní možnost, aby vláda provedla valorizaci náhrad za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti a náhrad nákladů na výživu pozůstalých,

se změní na povinnost (která je dosud upravena usnesením vlády č. 302 ze dne 16. března 2005).

Novela obsahuje i **několik věcných změn** v rámci společných ustanovení o odpovědnosti zaměstnavatele za škodu. Vypuštěn má být § 271, upravujícího regresní nárok zaměstnavatele na náhradu škody, kterou uhradil třetí osobě, protože věcně do pracovněprávní úpravy nepatří. Ustanovení obsahující výklad pojmů „plnění pracovních úkolů“ a „přímá souvislost s plněním pracovních úkolů“ mají být doplněna o „činnost konanou pro zaměstnavatele na podnět zástupce zaměstnanců v Evropské radě zaměstnanců“.

V této souvislosti návrh rovněž obsahuje několik legislativně technických úprav, které reagují na přesun příslušných ustanovení. Zejména mají být zrušeny § 275 a § 366 až 390 zákoníku práce. Ustanovení § 391 a následující, upravující odpovědnost za škodu vzniklou pracovním úrazem například v případě žáků či studentů vykonávajících praktickou výuku, funkcionářů odborových organizací či členů družstev, zůstanou zachována pod novým nadpisem „Odpovědnost za škodu ve zvláštních případech“.

Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění nařízení vlády č. 114/2011 Sb.

Stav projednávání: připomínkové řízení

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2015

Připravená novela nařízení vlády obsahujícího seznam nemocí z povolání jednak přizpůsobuje znění nařízení aktuální zdravotnické legislativě a jednak má za cíl seznam nemocí z povolání aktualizovat v návaznosti na vývoj techniky i vědeckého poznání v oblasti medicíny. Touto úpravou pak nebudou zaměstnanci, trpící nemocí způsobenou škodlivými vlivy pracovního prostředí, která nebyla dosud do seznamu zařazena, nadále znevýhodňováni. V oblasti pracovního lékařství totiž značně pokročilo vědecké poznání příčinných souvislostí mezi pracovními riziky a nemocemi.

Dle důvodové zprávy k novele nové vědecké poznatky prokázaly, že určité škodlivé vlivy nemusí způsobovat pouze ta onemocnění, která jsou uvedena v seznamu ve znění novelizovaném roku 2011, ale i některá další. Rovněž jsou používány nové materiály a technologie, spojené s novými pracovními riziky a tím s výskytem nových typů poškození zdraví. Aktualizace nařízení vlády také reflektuje doporučené seznamy nemocí z povolání vydávané Mezinárodní organizací práce a Evropskou unií.

ČSSZ

Přehled pracovních neschopností a kontrol dodržování léčebného režimu za první čtvrtletí roku 2014

Česká správa sociálního zabezpečení zveřejnila dne 13. května 2014 tiskovou zprávu, která se zabývá **počtem pracovních neschopností v prvním čtvrtletí roku 2014**. ČSSZ evidovala k 31. březnu 2014 celkem 346 221 ukončených dočasných pracovních neschopností. Ve srovnání se stejným obdobím v loňském roce se počet dočasných pracovních neschopností snížil o více než 87 tisíc případů. Příčinou menšího počtu zaměstnanců dočasně práce neschopných byl pokles počtu onemocnění dýchacích cest.

Lidé stonali v průměru 45 dnů, což ve srovnání s prvním čtvrtletím minulého roku znamená prodloužení doby trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti o téměř 7,5 dne. Toto prodloužení bylo rovněž způsobeno menším počtem nemocí dýchacích cest, které trvají kratší dobu, na úkor vyššího počtu nemocí oběhové soustavy či nemocí duševních, které mají delší průměrnou dobu dočasné pracovní neschopnosti na jeden případ.

Inspekce práce

Výsledky činnosti Státního úřadu inspekce práce za rok 2013 a další plánované kontroly v roce 2014

Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnilo na svých internetových stránkách (www.mpsv.cz) „Výsledky kontrolní činnosti Státního úřadu práce za rok 2013“. Inspektoři zkontrolovali celkem téměř 35 tisíc zaměstnavatelů. Kontrolní činnost úřadu se v loňském roce **zaměřila především na oblast pracovních vztahů a podmínek v zaměstnání a nelegální zaměstnávání**.

Při kontrolách bylo zjištěno přes 10 tisíc nedostatků ve výše zmíněných oblastech a odhaleno 3 170 nelegálně pracujících osob. Téměř 7 000 kontrol bylo zahájeno na podnět občanů a při nich pak zjištěno dalších více než 10 tisíc porušení povinností.

Projednávané mezinárodní smlouvy

Doplňková smlouva pozměňující smlouvu o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými

Sněmovní tisk: 136

Stav projednávání: Poslanecká sněmovna – 2. čtení; Senát – souhlas s ratifikací

Další tisková zpráva České správy sociálního zabezpečení, tentokrát z 16. května 2014, pak shrnuje **počet kontrol osob dočasně práce neschopných** ve stejném období. Kontroloři OSSZ jich provedli téměř 45 tisíc – o 10 tisíc více než v prvním čtvrtletí roku 2013. V celorepublikovém průměru tak byla zkontrolována přibližně každá osmá osoba v pracovní neschopnosti.

Počet postihů, tedy **odnětí nebo snížení nemocenského**, se dotkl 677 osob (oproti loňským 537). Zajímavá je rovněž informace o případech, kdy lidé pozměňují údaje na rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti (tzv. neschopence), zejména aby si prodloužili dobu trvání pracovní neschopnosti. Při zjištění takového jednání podává OSSZ trestní oznámení, které v případě popsaném ve zprávě vedlo k podmíněnému 15měsíčnímu trestu odnětí svobody za padělání a pozměnění veřejné listiny.

Celý text obou tiskových zpráv je možno nalézt na stránkách www.cssz.cz.

Státní úřad inspekce práce pak v tiskové zprávě ze dne 7. 5. 2014 (www.suip.cz, sekce Tiskové zprávy) zveřejnil plánované oblasti kontrol v roce 2014. **Inspekce se plánuje zaměřit na nově vzniklé podniky a jejich dodržování bezpečnostních předpisů**, čímž chce vytvořit tlak na předcházení pracovní úrazovosti. Každý oblastní inspektorát práce plánuje prověřit v roce 2014 zhruba 300 firem.

Zvýšenou pozornost inspekce si v tomto roce vyslouží zaměstnavatelé s vozovým parkem, provádějící činnosti v zemědělství a používající těžebně-dopravní prostředky při práci v lese.